

ELU VÕIMALIKKUSEST ILMA MAAVALITSUSETA VOL 2

Haldusreformiga kaasnevate muudatuste mõju planeeringutele

Paul Künnap

Vandeadvokaat,
Soraineni advokaadi-
büroo

□ Riigikogu võttis 14. juunil vastu seadused, mis reguleerivad maavalitsuste tegevuse lõpetamist ja kohaliku omavalitsuse üksuste koostöö korraldust. Muudatuste kohaselt lõpetavad maavalitsused oma tegevuse 1. jaanuaril 2018.

Maavalitsuste senised ülesanded, sh ühistranspordi korraldamine, õppeasutuste järelevalve, sotsiaalvaldkonna tegevuslubade väljastamine ja järelevalve, maareform ja maatoimingud, rahvastikutoimingud ning omavalitsuste haldusaktide järelevalve ja nõustamine jaotatakse kohalike omavalitsuste, ministereeriumide ja teiste riigiasutuste vahel.

Maakonnaplaneering

Kui seni on maakonnaplaneeringu ja sellega kaasneva keskkonnamõju hindamise korraldamise eest vastutanud maavanemad, siis alates 1. jaanuarist 2018 jõustuva planeerimiseaduse muudatuse kohaselt hakkavad eelnimetatud rolli täitma rahandusministeerium ja vabariigi valitsus. See tähendab, et maakonnaplaneeringute koostamine on edaspidi rahandusministeeriumi ülesanne ning nende algatamise, vastuvõtmise ja kehtes-

tamise üle otsustamine on vabariigi valitsuse pädevuses.

Maavalitsuste tegevuse lõpetamisest tuleneva vabariigi valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse seletuskirjas on toodud, et kuna rahandusministeerium koostab ka üliriigilist planeeringut ja teatud juhtudel riigi eriplaneeringut, pole maakonnaplaneeringu koostamise kontekstis maavanema asendamine ühegi teise haldusorganiga asjakohane. Hinnati ka võimalust anda maakonnaplaneeringute koostamine ühiseks täitmiseks kohalikele omavalitsustele, kuid leiti, et sellisel juhul oleks tegemist Eesti ruumilise planeerimise süsteemi põhimõttelise muutmisega – ruumilises planeerimises maavanema kui riigi esindaja senise funktsiooni andmine kohalikele omavalitsustele vähendaks oluliselt riigi rolli ruumilise arengu suunamisel. Seletuskirja kohaselt aitab maakonnaplaneeringu vastuvõtmise otsustamine vabariigi valitsuses ühtlustada ministrite planeeringualast teavet ning suurendab koostööd ministrite vahel.

Regionaalplaneering

Ehitusseadustiku ja planeerimiseaduse rakendamise seaduse uue, alates 1. jaanuarist 2018 kehtima hakkava redaktsiooni kohaselt kohustub rahandusministeerium praegu kehtiva üliriigilise planeeringu ja maakonnaplaneeringud üle vaatama 2020. aasta 1. jaanuariks. Alates 2020. aasta 1. jaanuarist hakkab ra-

handusministeerium maakonnaplaneeringuid koos üliriigilise planeeringuga üle vaatama vähemalt iga viie aasta tagant ning esitab vabariigi valitsusele kokkuvõtte maakonnaplaneeringute ülevaatamise tulemustest, sealhulgas kehtestatud üldplaneeringutest.

Lisaks maakonnaplaneeringutele lähevad senised maavanema kohustused riigivõimule üle ka üld- ja detailplaneeringute kehtestamisel.

Maavalitsuste töö lõpetamisel läheb pooleliolevate maakonnaplaneeringute menetlus üle rahandusministeeriumile, kes viib lõpuni maakonnaplaneeringute koostamise.

Olulise planeerimiseaduse muutusena võib välja tuua, et maakonnaplaneeringut ei pea enam tulevikus koostama just ühe konkreetse maakonna kohta: maakonnaplaneering on riigi poolt koostatav regionaalplaneering, mille asukoht ja suurus valitakse igakord lähtuvalt vajadustest. Planeeringu võib koostada ka vastavalt vajadusele väiksemale või suuremale alale kui maakond.

Oluline on kõikide maakonnaplaneeringute puhul anda ot-

sustajale ja avalikkusele täpselt teada, millisele alale planeeringut koostatakse. Maakonnaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõuga seotud materjalide ja muu informatsiooniga saab peale maavalitsuste kadumist tutvuda maakonnakeskustes asuvas rahandusministeeriumi üksuses, kus töötavad ka rahandusministeeriumi regionaalsed planeerijad.

Juhul kui maakonnaplaneering hõlmab mitme maakonna territooriumi (ka osaliselt), peab olema tagatud informatsiooni kättesaadavus kõigis planeeringuala maakonnakeskustes.

Ministri heakskiit

Lisaks maakonnaplaneeringutele lähevad senised maavanema kohustused riigivõimule üle ka üld- ja detailplaneeringute kehtestamisel: uuest aastast on kohalikul omavalitsusel üld- või detailplaneeringu vastuvõtmiseks vajalik maavanema heakskiidu asemel riigihalduse ministri heakskiit. Ministri heakskiit eeldab planeeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse õigusaktidele ning maakonnaplaneeringule ja riigi eriplaneeringule vastavuse kontrollimist, samuti avalikul väljapanekul arvamuse esitanud isikute ja kohaliku omavalitsuse seisukohtade ärakuulamist.

Praegu tegutseb Harju maavalitsuses eraldi struktuuriüksusena arengu- ja planeeringuosakond, mille ülesandeks on muu-

hulgas järelevalve teostamine koostatavate üld- ja detailplaneeringute üle, planeerimiseaduse alusel maavanemale esitatud üld- ja detailplaneeringute läbivaatamine, üldplaneeringute koostamisel kohalike omavalitsustega koostöö tegemine ning maakonnaplaneeringute koostamise korraldamine. Nimetatud ülesandeid hakkab alates 1. jaanuarist 2018 täitma rahandusministeerium.

Praktikas võib olla raske ette kujutada, kuidas Tallinnas asuv ministeerium hakkab teostama järelevalvet omavalitsuste detailplaneeringute üle ja kuidas omavalitsused planeeringuid ministeeriumis kooskõlastamas hakkavad käima. Olgugi, et valitsus loobus eelmisel aastal väljapakutud lahendusest luua uue asutuseksena regionaalamet, mis muuhulgas hakkaks tegelema planeerimisküsimustega, ei jää maakonnakeskused siiski kohalike omavalitsusi planeeringulistest küsimustest nõustavatest jõududest ilma.

Maavanema asemel

Rahandusministeeriumi sõnul luuakse kohalike omavalitsuste planeeringute järelevalve tarvis uus osakond, mille põhimääruse arutamine on valitsuse päevakorras. Nimetatud osakond hakkab tegutsema üle kogu Eesti: rahandusministeeriumi koosseisu kuuluvad planeerijad jäävad paiknema maakonnakeskustes. Selline lahendus tagab maakonna spetsiifiliste vajadus-

te tundmise ning tiheda läbikäimise kohalike omavalitsustega.

Rahandusministeeriumi hinnangul ei tohiks ümberkorralduste tulemusel seniste maavalitsuse poolt teostatavate ruumilise planeerimise alaste tegevuste kättesaadavus regioonides oluliselt muutuda, sest sama tegevus on kavas korraldada ka edaspidi maakondade keskustes.

Maavalitsuste senised planeerimisalased ülesanded säilivad ning rahandusministeeriumile antakse üle kõik senised ametikohad. Vähesel määral võivad muudatused mõjutada kohalike omavalitsuste asutuste töökorraldust: senise koostööpartneri ja järelevalveorgani (maavanema) asemel tuleb pöörduda rahandusministeeriumi poole.

Vajalik infovahetus kohaliku planeerijaga on korraldatud ministeeriumisisestel. Ministeerium on juba alustanud ning ka jätkab vajaliku teavituse- ja selgitustööga. Seletuskirja kohaselt võimaldavad planeerimiseaduse muutmise normid planeeringute koostamise süsteemi edasist kasutamist ehk planeeringute koostamist kõige optimaalsemal viisil: seni riigi poolt (maavanema poolt) koostatud ja riigi eelarvest rahastatud planeeringud jäävad ka edaspidi riigi (ministeerium) rahastada. Isikute kaasamine riiklike planeeringute koostamisel muutub olulisemaks, sest maavalitsuste kaotamisel kaob üks vahetasand isikute ja riigi vahelises suhtluses. ■

